

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

RESTITUTIO (1): DOCTORANZII PROFESORULUI MIRCEA BRAGA. DOSAR DE STUDIU¹

RESTITUTIO (1): PROFESSOR MIRCEA BRAGA'S DOCTORAL STUDENTS. A STUDY FILE

Lucian Vasile BĂGIU

Universitatea 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia, România

1 Decembrie 1918 University of Alba Iulia, Romania

Email: lucian_bagiu@yahoo.com

Abstract

The study file presents the activity of the doctoral supervisor, Prof. Mircea Braga, within the Doctoral School of Philology of IOSUD-Alba Iulia. The twenty-nine doctoral theses defended under his coordination during the period September 2008-04.09.2020 are listed in chronological order, and the nine volumes authored by former doctoral students resulting later from the publication of some of these theses are also identified. For each doctoral student, the occupation and current place of work are indicated, as well as the email address. The twenty-six academics who have acted as referees within the thesis defense committees are also listed, with their professional affiliation and number of participations. The statistical distribution of former doctoral students by occupation and geographical location is conclusively and succinctly presented, and the number of citations in Google Academic of five of the published volumes of theses is recorded. Last but not least,

¹ Article History: Received: 15.08.2025. Revised: 14.09.2025. Accepted: 16.09.2025. Published: 15.11.2025. Distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution License CC BY-NC 4.0. Citation: BĂGIU, L.V. (2025). *RESTITUTIO (1): DOCTORANZII PROFESORULUI MIRCEA BRAGA. DOSAR DE STUDIU*. *Incursiuni în imaginar* 16. *IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR/ L'IMAGINAIRE ET LES ADAPTATIONS DU TEXTE LITTÉRAIRE/ / LITERARY ADAPTATIONS AND THE IMAGINARY*. Vol. 16. Nr. 1. 361-381. <https://doi.org/10.29302/InImag.2025.16.1.15>. No funding was received either for the research presented in the article or for the creation of the article.

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

one of the doctoral supervisor's reviews is reproduced, later published as preface in the aforementioned volume. In the second part, five other doctoral theses are presented, with the same structural approach, for which Professor Mircea Braga acted as a referent between 13.11.2009 and 24.09.2020, theses coordinated by his colleagues from the Doctoral School.

Keywords: Alba Iulia; Philology; PhD public defense reports; PhD supervision; PhD thesis.

Rezumat

Dosarul de studiu prezintă sintetic activitatea conducătorului de doctorat prof. univ. dr. Mircea Braga în cadrul Școlii Doctorale de Filologie a IOSUD-Alba Iulia. Sunt enumerate în ordine cronologică cele douăzeci și nouă de teze de doctorat susținute sub coordonarea domniei sale în perioada septembrie 2008-04.09.2020, fiind identificate și cele nouă volume de autor ale foștilor doctoranzi rezultate ulterior prin publicarea unora dintre aceste teze. În cazul fiecărui doctorand este indicată ocupația și locul de muncă actual, precum și adresa de email. De asemenea sunt enumerați cei douăzeci și șase de universitari care au activat ca referenți în cadrul comisiilor de susținere a tezelor, cu afilierea profesională și numărul de participări. Concluziv și succint se prezintă statistic distribuția foștilor doctoranzi ca ocupație și localizare geografică și se consemnează numărul de citări în Google Academic a cinci dintre volumele publicate ale tezelor. Nu în ultimul rând este reprodus unul din referatele conducătorului de doctorat, publicat ulterior ca prefață la volumul amintit. În cea de a doua parte sunt prezentate, cu aceeași abordare structurală, alte cinci teze de doctorat la susținerea cărora profesorul Mircea Braga a activat ca referent în perioada 13.11.2009-24.09.2020, teze coordonate de colegii domniei sale de Școala Doctorală.

Cuvinte-cheie: Alba Iulia; conducere doctorală; filologie; referate susținere doctorat; teze de doctorat.

Școala Doctorală de Filologie din cadrul IOSUD-UAB a fost înființată prin OM 3868/17.05.2004. Aceasta a fost posibil întrucât trei universitari titulari ai Catedrei de Limba și literatura română a Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia au fost numiți conducători de doctorat la acel moment: prof. univ. dr. Mircea Braga (OM 3867/17.05.2004), prof. univ. dr. Constantin

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

Cubleșan (OM 3867/17.05.2004), prof. univ. dr. Mircea Popa (OM 3855/17.05.2004), iar în anul următor prof. univ. dr. Ion Buzași (OM 4807/17.08.2005)². Prof. univ. dr. Mircea Braga (1938-2023) a asigurat și conducerea Școlii Doctorale de Filologie până în 2018.

Între septembrie 2008 și 04.09.2020 au susținut teza de doctorat, sub coordonarea profesorului Mircea Braga, următorii douăzeci și nouă de doctoranzi (trei teze fiind în cotutelă cu trei profesori universitari de la trei universități din Franța)³:

- septembrie 2008, Lavinia Elena Cazacu (Constantinescu), *Paradigmele erosului la Mircea Eliade* [Mircea Eliade's Paradigms of Eros]; Profesor titular de limba și literatura română, Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”, Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea.

constantinescule@yahoo.com

- septembrie 2008, Carmen Jitianu (Cocău-Jitianu), „*Geografia*” sadoveniană - *incursiune topologică* [Sadoveanu's “Geography” - Topological Incursion]; publicată: Carmen Cocău-Jitianu, *Geografia sadoveniană. Disocieri ale toposului* [Sadoveanu's “Geography”. Dissociations of the Topos], Râmnicu Vâlcea, Pro Școala, 2015, 266 p., ISBN 978-606-702-320-6.

Profesor de limba și literatura română, Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea.

cocaucarmen@yahoo.com

- 2008, Natalia Asinefta Pascu (Topîrcean), *Dinamica imaginației simbolice în poezia lui Ioan Alexandru* [The Dynamics of Symbolic Imagination in the Poetry of Ioan Alexandru];

Profesor titular de limba și literatura română, Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Simion Ștefan”, Alba Iulia

² Vezi https://www.uab.ro/media/documente/RAPORT_DE_AUTOEVALUARE_ANUL_2016.pdf

³ Vezi <http://doctorate.uab.ro/index.php?pagina=pg&id=109&l=ro>

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

nataliatopircean@gmail.com

- 09.10.2009, Alina Ioana Burada (Bako) (cotutelă cu prof. univ. dr. Ana Maria Binet, Universitatea „Michel de Montaigne”, Bordeaux, Franța), *Dinamica imaginarului poetic: grupul oniric românesc = Voies et voix de l'imaginaire roumain: le groupe des poètes oniriques (la seconde moitié du xx siècle)* [The Dynamics of the Poetic Imaginary: the Romanian Oneiric Group]; publicată: Alina Bako, *Dinamica imaginarului poetic. Grupul oniric românesc* [The Dynamics of the Poetic Imaginary. The Romanian Oneiric Group], Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2012, 243p. ISBN 978-973-757-714-6.

Lector universitar, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

<https://scholar.google.com/citations?user=x3nGwjCAAAJ&hl=ro&oi=ao>

alina.bako@ulbsibiu.ro

- 2009, Ovidiu Ivancu, *Identitate culturală și mental colectiv românesc în postcomunism - imagini, mituri, percepții, re poziționări* [Cultural Identity and Romanian Collective Mentality in Post-Communism - Images, Myths, Perceptions, Repositionings]; publicată: Ovidiu Ivancu, *Identitate culturală și mental colectiv românesc în postcomunism (1990-2007) - imagini, mituri, percepții, re poziționări* [Cultural Identity and Romanian Collective Mentality in Post-Communism (1990-2007) - Images, Myths, Perceptions, Repositionings], Cluj-Napoca, Eikon, 2013, 346 p., ISBN 978-973-757-808-2.

Lector de limba română, Universitatea din Vilnius, Lituania

<https://scholar.google.com/citations?user=D6SkKZAAAAJ&hl=ro&oi=ao>

ovidiuivancu@gmail.com

- 07.04.2010, Lucia-Larissa Popovici (Palea), *Erwin Wittstock. Studiu monografic* [Erwin Wittstock. Monographic study]; publicată: Lucia-Larissa Palea, *Opera Wittstockiană – o metaforă a interculturalității*

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

transilvane [The Wittstockian Work – a Metaphor of Transylvanian Interculturality], Sibiu, Editura Academiei Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu”, 2016, 301 p., ISBN 978-973-153-261-5.

lector universitar, Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu”, Sibiu.

https://www.armyacademy.ro/engleza/dhss_staff.php
luciapalea@yahoo.com

- 08.07.2010, Corina Martalogu (Turcu), *Augustin Buzura. Studiu monografic* [Augustin Buzura. Monographic Study];

Profesor titular de limba și literatura română, Colegiul Economic „George Barițiu”, Sibiu

- 08.07.2010, Alexandru-Cristian Ciocan, *Configurări obsesive în simbolismul românesc* [Obsessive Configurations in Romanian Symbolism]; publicată: Alexandru-Cristian Ciocan, *Configurări obsesive în simbolismul românesc* [Obsessive Configurations in Romanian Symbolism], Cluj-Napoca, Limes, 2011, 310 p., ISBN 978-973-726-600-2.

manager de proiecte, Asociația Forum Apulum

https://scholar.google.com/scholar?cites=14691752771327244664&as_sdt=2005&sciodt=0,5&hl=ro
ciocan_alexandru_cristian@yahoo.com

- 20.10.2010, Maria Spătariu, *Reportaj și literatură: disocieri și interferențe în literatura română* [Reportage and Literature: Dissociations and Interferences in Romanian Literature];

Redactor cultură, SC Casa de Presă și Editură Tribuna Sibiu

mariaspatariu@gmail.com

- 20.10.2010, Ioana-Daniela Bela (Trif), *Univers epic și univers interior în opera lui Max Blecher* [Epic Universe and Inner Universe in the Work of Max Blecher];

profesor de limba și literatura română, Seminarul Teologic Ortodox „Mitropolit Simion Ștefan”, Alba Iulia

dana_trf@yahoo.com

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

- 24.06.2011, Anca-Steluța Gherman (Sântimbrean), *Poezia și eseistica Ilenei Mălăncioiu. Exorcizare prin creație* [The Poetry and Essays of Ilena Mălăncioiu. Exorcism through Creation];

profesor de limba și literatura română, Colegiul Național „Lucian Blaga”, Sebeș, Jud. Alba

anca_gherman2000@yahoo.com

- 09.09.2011, Alina-Valentina Bortos (Moldovan), *Confruntări thanatice în romanul interbelic* [Thanatic Confrontations in the Interwar Novel];

Profesor titular de limba germană modernă, Școala Gimnazială „Avram Iancu”, Alba Iulia

alina_moldovan2008@yahoo.com

24.09.2011, Sorin-Ovidiu Băran (cotutelă cu prof. univ. dr. Philippe Walter, Universitatea „Sthendhal-Grenoble 3”, Franța), *Motive precreștine în basmul popular românesc* [Pre-Christian Motifs in Romanian Folk Tales];

profesor de limba și literatura română, Mark Twain International School, Voluntari, Ilfov

ovidiubaran2105@gmail.com

- 07.12.2011, Mihaela-Claudia Pop (Condrat), *Structuri ale imaginarului religios în poezie din perspectiva teologiei literare (literaturtheologie)* [Structures of the Religious Imaginary in Poetry from the Perspective of Literary Theology (literaturtheologie)];

bilboreanca@yahoo.com

25.02.2012, Aura-Celestina Cibian (cotutelă cu prof. univ. dr. Gilles Bardy, Universitatea Aix-en-Provence, Provence, Franța), *Aspecte ale franco-românismului cultural și lingvistic în lumina documentelor juridico-administrative din țările române (1828-1848)* [Aspects of Cultural and Linguistic Franco-Romanianism in the Light of Legal and Administrative Documents from the Romanian Countries (1828-1848)];

Lector universitar de limba franceză, Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia

auracibian@gmail.com,

aura_cibian@yahoo.fr,

aura.cibian@uab.ro

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

- 02.07.2012, Amelia-Ioana Todoran (Groza), *Elemente paradigmatică în romanele lui Norman Manea* [Paradigmatic Elements in Norman Manea's Novels]; Profesor de limba franceză, Gilbert High School, Lexington District 1, Gilbert, SC, 209803, SUA.

kireina21ro@gmail.com

- 21.09.2012, Liliana-Anemona Matei (Pătrulescu), *Ambiguitatea ca paradigmă în operele lui D. R. Popescu* [Ambiguity as a Paradigm in the Works of D. R. Popescu];

profesor titular de limba engleză, gr. I, Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”, Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea.

anemona_matei@yahoo.com

- 29.09.2012, Sofia Branc (Elvireanu), *Totalitarism și exil. Exilul după exil* [Totalitarianism and Exile. Exile after Exile];

Profesor de limba franceză, Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan”, Alba Iulia

sonia_elvireanu@yahoo.com

- 29.09.2012, Mihaela-Marinela Pistol (Bal), *Ion D. Sîrbu. Anatomia lucidității* [Ion D. Sîrbu. The Anatomy of Lucidity];

profesor de limba și literatura română, Colegiul Național „Iulia Hașdeu”, București

balmihaela@gmail.com

- 22.07.2013, Alexandra Cristea (Gruian), *Pragul – limita depășită. În lumea basmului popular* [The Threshold – the Limit Crossed. In the World of Folk Tales];

Muzeograf I, Complexul Național Muzeal „ASTRA”, Muzeul de Etnografie Universală „Franz Binder”, Sibiu

alexandra.gruian@googlemail.com,

alexandragruian@yahoo.com,

- 14.09.2013, Adina-Voica Monea (Sorohan), *Unități imaginare în opera lui Nichita Stănescu* [Imaginary Units in the Work of Nichita Stănescu];

Profesor limba și literatură română, Colegiul Național „Lucian Blaga” – Sebeș, Jud. Alba

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

sorohanadina@yahoo.com

- 24.10.2014, Ariana-Oana Perneac (Covaci), *Coordonate ale imaginarului în proza lui Sorin Titel* [Coordinates of the Imaginary in Sorin Titel's Prose]; Profesor limba și literatură română, Colegiul Național „C. D. Loga” Caransebeș, Jud. Caraș-Severin.

ariana.covaci@yahoo.com

- 25.07.2017, Liliana Floria (Danciu), *Mircea Eliade: constructe istorico-religioase și imaginar eliadesc în Noaptea de Sânziene* [Mircea Eliade: Historical-Religious Constructs and Eliade's Imagination in The Forbidden Forest]; publicată: Liliana Danciu, *Romanul din roman. Noaptea de Sânziene de Mircea Eliade* [The Novel within the Novel. The Forbidden Forest by Mircea Eliade], București, Ideea europeană, 2017, 555 p., ISBN 978-606-594-592-0.

Profesor limba și literatură română, Liceul Tehnologic „Dacia” Caransebeș, Jud. Caraș-Severin

liliana.danciu70@yahoo.com

- 27.07.2018, Petru-Adrian Danciu, *Mitogenul Zmeului, între fenomenologie și hermeneutică. O posibilă istorie* [The Mythogenus of the Dragon, between Phenomenology and Hermeneutics. A Possible History]; publicată: Petru Adrian Danciu, *Demonologia basmului popular românesc: motivul zmeului* [The Demonology of Romanian Folk Tales: The Dragon Motif], București, Tracus Arte, 2019, 532 p., ISBN 978-606-023-096-0.

Profesor de religie, Liceul Tehnologic „Dacia” Caransebeș, Jud. Caraș-Severin

https://scholar.google.com/scholar?cites=2452557192197582310&as_sdt=2005&scioldt=0.5&hl=ro
office.gnostic@gmail.com

- 19.12.2018, Alexandra-Claudia Șoica (Coroiu), *Despre Diavol sau „mistica maiestății” Răului (cu o incursiune în proza românească)* [About the Devil or the “Mystic Majesty” of Evil (with a Foray into Romanian Prose)]; publicată: Alexandra Claudia Coroiu, *Simbolistica Răului în proza românească* [The Symbolism of Evil in

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

Romanian Prose], Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2020, 314 p., ISBN 978-606-17-1593-0.

Profesor limba și literatură română, Școala Gimnazială Ohaba, Jud. Alba

clau_ale8@yahoo.com

- 19.12.2018, Cristina-Matilda Vănoagă, *Spații în proza lui Andrei Codrescu între realitate și imaginar* [Spaces in Andrei Codrescu's Prose between Reality and Imagination]; Cristina-Matilda Vănoagă, *Proza lui Andrei Codrescu. Spații între realitate și imaginar* [Andrei Codrescu's Prose. Spaces between Reality and Imagination], București, Tracus Arte, 2019, 366 p., ISBN 978-606-023-111-0.

Conferențiar universitar de limba și literatura engleză, Universitatea „1 Decembrie 1918 Alba Iulia

<https://scholar.google.com/citations?user=rZPByiQAAA&hl=ro&oi=ao>

cristinamatilda.vanoaga@yahoo.com,

cristinamatildavanoaga@gmail.com,

cristina.vanoaga@uab.ro

- 06.09.2019, Carmen-Doina Cruciuc (Vasilca), *Poetica acvaticului în lirica feminină actuală (în șase ipostazieri)* [The Poetics of the Aquatic in Current Female Lyric Poetry (in Six Hypostases)];

Inspector școlar de specialitate Managementul resurselor umane, Inspectoratul Școlar Județean Alba

cruciuc_carmen@yahoo.com

- 20.09.2019, Aritina-Raluca Iancu (Micu-Oțelea), *Romanul mahalalei - de la autocentralizare la intoxicarea centrului. Istoria unei relații complicate* [The Slum Novel - from Self-Centralization to the Intoxication of the Center. The History of a Complicated Relationship];

Profesor limba și literatură română, Liceul Teoretic „Brassai Samuel”, Cluj-Napoca

aritina.micu@yahoo.com

- 04.09.2020, Nicoleta Elena Chira (Mîrza), *Mateiu I. Caragiale - la incidența cu psihanaliza lui C.G. Jung*

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

[Mateiu I. Caragiale - on the Incidence with C. G. Jung's Psychoanalysis];
Profesor limba și literatură română, Liceul Teoretic „Pavel Dan”, Câmpia Turzii, jud. Cluj
nicoletamirza@yahoo.com

În comisiile de susținere a douăzeci și șase dintre tezele de doctorat profesorul Mircea Braga i-a avut alături pe următorii referenți:

prof. univ. dr. Diana Câmpan, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia – douăsprezece comisii
prof. univ. dr. Iulian Boldea, Universitatea „Petru Maior” din Târgu Mureș – opt comisii
prof. univ. dr. Constantin Cubleşan, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia – opt comisii
prof. univ. dr. Mircea Anghelescu (1941-2022), Universitatea din București – șapte comisii
prof. univ. dr. Mircea Tomuș (1934-2022), Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu - șase comisii
prof. univ. dr. Cornel Ungureanu, Universitatea de Vest din Timișoara - cinci comisii
prof. univ. dr. Ionel Bușe, Universitatea din Craiova - trei comisii
prof. univ. dr. Gheorghe Glodeanu, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord din Baia Mare – trei comisii
prof. univ. dr. Ion Simuț, Universitatea din Oradea – trei comisii
prof. univ. dr. Ovidiu Ghidirmic (1942-2017), Universitatea din Craiova – două comisii
prof. univ. dr. Gheorghe Manolache, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu – două comisii
prof. univ. dr. Eugen Negrici, Universitatea din București – două comisii
prof. univ. dr. Ion Pop, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca – două comisii
prof. univ. dr. Alexandru Ruja, Universitatea de Vest din Timișoara – două comisii

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

prof. univ. dr. Andrei Terian, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu – două comisii

prof. univ. dr. Ioana Both, Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca

prof. univ. dr. Mihai Gherman, Universitatea “1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

prof. univ. dr. Helder Godinho (1947-2020), Universitatea NOVA din Lisabona, Portugalia

prof. univ. dr. Ioan Ică jr., Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

prof. univ. dr. Claude Lecouteux, Universitatea Sorbona Paris IV Centrul Universitar Malesherbes, Franța

prof. univ. dr. Ion Bogdan Lefter, Universitatea din București

prof. univ. dr. Cornel Moraru, Universitatea „Petru Maior” din Târgu-Mureș

prof. univ. dr. Alvaro Rocchetti, Universitatea Sorbonne Nouvelle, Paris, Franța

conf. univ. dr. Rodica Chira, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

conf. univ. dr. Pompiliu Crăciunescu, Universitatea de Vest din Timișoara

conf. univ. dr. Aurel Pantea, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

conf. univ. dr. Udo Peter Wagner, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

Între doctoranzii profesorului Mircea Braga regăsim: 19 profesori din învățământul preuniversitar (de limba și literatura română – 14, de limba franceză – 2, de limba engleză – 1, de limba germană – 1, de religie - 1), din județul Alba (șapte), din județul Caraș-Severin (trei), din județul Vâlcea (trei), din județul Cluj (doi) și câte unul din județele Sibiu, Ilfov, București și Gilbert (Arizona, USA); un lector de limba română din Lituania; patru universitari (din Alba Iulia și Sibiu); un manager de proiecte, un redactor de cultură, un muzeograf, un inspector școlar de specialitate. Nouă dintre tezele de doctorat au fost ulterior publicate în volum, conform Google Academic volumul Alinei Bako înregistrând opt citări, cărțile semnate de Cristina-Matilda

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

Vănoagă și Alexandru-Cristian Ciocan consemnând câte trei citări, volumul lui Petru-Adrian Danciu – două citări, iar titlul aparținând lui Ovidiu Ivancu – o citare.

Redăm în continuare unul dintre referatele întocmite de Prof. univ. dr. Mircea Braga la susținerea unei teze de doctorat coordonate de domnia sa (referat publicat ulterior, pus la dispoziție prin bunăvoința fostului doctorand).

Referat asupra tezei de doctorat Alexandra-Claudia Șoica (Coroiu), *Despre Diavol sau „mistica maiestății” Răului (cu o incursiune în proza românească)* [About the Devil or the “Mystic Majesty” of Evil (with a Foray into Romanian Prose)]

Problematica Binelui și a Răului, asemănătoare – în anumite privințe – celei a Adevărului și a Neadevărului, se arată a fi, în pofida imensei bibliografii care o însoțește, nu atât nesoluționată, cât ineputabilă. Nici eforturile de a închide strict semnificațiile și finalitatea conceptelor respective în sfere disciplinare distincte nu a dat rezultatele scontate. Când a fost transferată limbii, prin inventarierea așa-numitelor dublete antinomice, s-a constatat repede că opoziția și, mai ales, faptul că, în spațiul dintre acestea, ca extremități, apare un proces de inducere a gradualității înțelesurilor. Or, aceasta transformă dubletele antinomice în dublete-pilot, cu efect modelator asupra detaliilor și al șansei migrării într-o parte sau alta, însemnând că limitele însele apăreau ca relative, mai ales că, în „realitatea” dintre ele, pot să apară, e chiar previzibil, instrumentări care fragilizează până la dispariție rigorile de dicționar. Totodată, chiar principiul antinomiei este afectat, îndeosebi la contactul cu filozofia, din moment ce, luând în considerare posibilitatea saltului între extreme, dispersia sensului, Gaston Bachelard n-a ezitat să plece de la anularea opoziției prin intermediul unei întrebări retorice: „de ce NU?”. Totul pare a se petrece într-o ordine a necesității, gestionată atât la începuturile istoriei, cât și acum, adică la sfârșitul istoriei (dacă acceptăm ideea), necesitate în temeiul căreia universul este posibil doar prin permanenta acțiune complementară a pozitivului și a negativului. Argumentarea este în măsură a ne împinge către un plan amplificat la extrem, atât în

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

stratificare istorică, dar și în consecința reconsiderărilor din practica științelor actuale. Dacă în gândirea Extremului Orient, yin și yang sunt complementare și armonice, iar dacă în unele mituri și religii existența este condusă pe drumul dinspre temporalitate spre eternitate, atunci înțelegerea nu mai poate respinge depoziția fizicii cuantice care, înlăturând antinomia materie-spirit, reconstruiește întreaga ordine a naturii.

De fapt, până la un moment dat, fragilizarea conceptelor de Adevăr-Neadevăr (excludem cuvântul „fals”, care poate insinua și o anume intenționalitate) și Bine-Rău s-a datorat raportării lor la normativul valorilor, cu preponderență pe teritoriul eticului, pe registre de eficiență vizând structuri sociale neomogene, dependente de alternanțele, de modelările suferite sub presiunea spațiului și a timpului. Doar filozofia actuală a fost în măsură a stabili, în bună parte, inserierea lor categorială, urmând teza avansată de Nietzsche, conform căreia natura nu cunoaște fractura Bine-Rău, iar prin Heidegger, acceptând definirea omului ca dependentă de starea de „a-fi-în-lume”, în timp ce fenomenele tind „a-se-arăta-pe-ele-însele”. Și, astfel, apelul la ființă a dus la transferarea problematicii în sfera ontologicului, cu două consecințe majore: cea dintâi indicând faptul că valorile sunt atribuiri ale unui martor care disociază între a fi sau a nu fi susținător al calității și siguranței existenței; iar cea de a doua stabilizând ideea că numai ontologicul poate susține, prin condiționare valorică, și apariția unor „ființări” non-obiective (e formularea lui Jean-Luc Marion, în *Certitudini negative*).

Dacă mai există un sâmbure de adevăr în tezele lui Darwin (fără a uita că evoluționismul e sever amendat pe segmente importante ale unor teorii mai noi), atunci ne putem îndrepta spre ideea că, undeva la origini, a parcurs și omul o etapă a naturalității, în specificul căreia comportamentul se manifesta strict instinctual. E adevărat – simțurile nu neutralizează, cu atât mai puțin nu anulează nimic, dar nu asigură calitatea înțelegerii. Doar odată cu apariția gândirii, informația transmisă de acestea este prelucrată întru stabilirea ductului efect-cauză (inversiunea naturală și ea), de unde – în distincția Binelui și a Răului –, părăsind antropologia, apare procesul externalizării: consecințele „fizice” ale prezenței, pe o direcție sau alta, a conflictualului ființă-mediul primesc o explicație vizând puteri „dinafară”,

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

suverane, incontroleabile. Iar când angoasa ori, de-a dreptul, frica se instalează (drumul și dimensiunea acestora ni le-a explicat și Kierkegaard), apar invocația și ritualurile, „organizate” mai apoi – în confortul imaginației și al simbolurilor – ca structuri ale miturilor, mitologiilor și ale religiilor: o externalizare încheiată prin responsabilizarea zeilor pentru ceea ce este Bine și Rău. Adică relația devenise „impură” (cu formula lui Jankélévich), dar relativ eficientă.

Pe acest suport, Alexandra Claudia Coroiu, autoarea studiului de față, a dat întindere trecerii în revistă a marilor mitologii operante, de-a lungul timpului, în geografia spirituală a lumii, de la cele egiptene și iraniene până la cele trei mari „religii ale cărții” – iudaismul, creștinismul și islamismul. Cu excepția budismului, unde Răul este principiu constitutiv al realității, cu deosebire al existenței care, deși iluzorie, este tărâm al suferinței, toate mitologiile disjung în universul divinităților, relevând polaritatea – neechilibrată, totuși – a Binelui și a Răului. Unele deosebiri sunt posibile, deoarece gradientul se evidențiază ca fiind destul de elastic. În mitologia elenă, de pildă, zeii intervin direct în viața oamenilor, pot face rău la fel cum pot face bine, răsplătesc sau pedepsesc, sunt atenți la ofrande și la invocații, se dovedesc și ei a fi captivi conflictualului care este aproape o normă a Olimpului. Destul de rar, așa cum se desprinde din mitologia nordică, zeii nu sunt nici ei nemuritori, moartea îi poate atinge cândva, deși nu la capătul timpului (iată că imaginarul omului poate, la rândul lui, pedepsi!). Mai aproape de o oarecare regulă se află împărțirea zeităților în bune și rele, cu un model persistent în dualismul zoroastrian, care prevedea reconstrucția originarului, dezechilibrul structural al prezentului urmând a fi corectat, într-un sfârșit de timp, neprecizat însă, prin distrugerea Răului de către Bine. În speciale circumstanțe metafizice, mai arată autoarea, este întâlnită ideea că însăși divinitatea supremă a creat domeniul și actanții Răului, ori chiar acesta îi este parte constitutivă, sub acest din urmă aspect existând unele recente semne venind și dinspre Cabală. De altfel, tiparul armoniei care se naște din dizarmonii este întâlnit pe mai multe direcții ale esoterismului, menționat fiind și de Vasile Lovinescu, pentru care, în interiorul divinului, *„Binele și Răul se topesc în realități mai profunde, pierzându-și numele de Bine și de*

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

Rău în ele, iar acele realități sunt complementare riguros între ele". (Însemnări inițiatice, 1996).

Semnificativ este faptul că, dincolo de obișnuitele particularizări ale mentalului, dependente în general de caracteristicile locului și ale timpului, inclusiv deci de tiparele etnicului, atât funcțiile Răului, cât și imaginea acestuia sunt corespondente nu doar în linii mari: Răul se manifestă aproape identic pretutindeni, la fel cum monstruosul îi însoțește delimitarea imaginativă. Chiar și atunci când Răul este desprins din divin, calea întruchipărilor nocivului este marcată de metamorfoza sublimului în grotesc, monstruosul infuzează spațiul și maculează situațiile, ca în cazul îngerului căzut. Arhetipul astfel structurat, indiferent de „culoarea” constructului, fie aceasta metafizică ori sprijinită doar pe mentalul colectiv, se arată a fi Diavolul, privit de Rudolf Otto, tocmai pentru această stază generalizatoare, ca purtând însemnele „majestății”, ale rangului de înaltă instanță.

Chestiunea de fond, care interesează în mod deosebit literatura, este că mentalul colectiv nu a acceptat organicitatea celor două „realități”, funcționarea lor osmotică, mai exact complementară, ci le-a apreciat ca diferențiate radical, în esență și în manifestări. În fapt, este urmărit aproape în literă cuvântul teologiei, conform căruia Divinitatea a creat, alături de ființe din materiei (detașându-se omul cu dublă constituire, spirit (suflet) și trup) și ființe imateriale, alcătuite doar din Spirit, care sunt îngerii. De aici, existența unei variații dihotomice (după „revolta îngerilor”) pe trei planșe relaționare: sacrul-diavolescul, sacrul-profanul și diavolescul-profanul, toate cu persistente reverberații în literatură, în artă în general. Cap. III al prezentei lucrări insistă, îndeosebi, asupra actului hierofanic (atent detaliat de Mircea Eliade), dar și asupra semnificațiilor metafizice ale morții ori asupra deschiderilor prin vis către realități paralele. Autoarea apelează la cuvântul „cunoaștere”, ceea ce are o oarecare aderență doar la situația marilor inițiați (dar și acolo fără porți de verificare, instituindu-se ca argument în special momentul incontrollabil al revelației), domeniul rămânând, de fapt, unul al convingerilor intime care alimentează actul trăirii.

Prezentarea e menită, încă, a releva și o altă dihotomie subsecventă celor deja menționate: cea între formele, natura și

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

efectele care însoțesc contactul celor două suprarealități cu profanul. În prezența sacrului, limitele reactive ale trăirii omului ne apar înscrise între „cutremurare” (din nou apelăm la Kierkegaard) și smerenie (formulare teologică), cu o bucurie aproape de neînțeles în straniețea sa, în timp ce contactul cu diavolul alimentează teroarea și spaima, refuzul și ura. Dar cum, în ambele situații, este antrenată și opțiunea ființei, perspectiva lasă loc deopotrivă căderii sau înălțării acesteia. Iar pe portativul imaginarului, frecvent stimulat prin intruziunea fantasticului, ciudatele și adesea paradoxalele relaționări între profan și suprarealitățile amintite primesc modulări literare din cele mai diverse.

Structura, motivele, puterile și efectele Răului sunt dezvăluite, în cel de al IV-lea capitol al lucrării Alexandrei Claudia Coroiu, prin intermediul straturilor ficționale desprinse din texte aparținând, în majoritatea lor, canonului epicii românești. Cum era și firesc, incursiunea analitică nu neglijează acele premise constituite ca încadramente ale particularităților sesizabile în proza de gen, fără a intra, însă, în zona experimentelor sau a viziunilor postmoderne, ultimele având drept miză escatonul generalizat. E vorba, în primul rând, de modalitatea în care, odată cu convertirea la creștinism, noua religie a acceptat, în parte, preluarea unor mituri, ritualuri, practici și chiar totemuri, având suportul în mentalul precreștin. Acestea au dăinuit, încă se mai fac simțite uneori și azi, rămânând în sfera unor convingeri de cele mai multe ori cu origini pierdute în timp: de menționat aici este faptul că monoteismul, însă, nu a reprezentat un impediment pentru mentalul unei populații care venera o singură divinitate, cum nici sciziunea funciară Bine/Rău nu a fost respinsă, translată fiind în funcționalul dualității localizate Fârtate/Nefârtate (frecventă în basme). Iar într-o geografie în care vitalitatea nu cunoștea îngrădiri, omul își asuma naturalitatea fără discriminări specioase. Ca atare, proza va beneficia atât de prezența unor motive universale (spațiul damnat, „contractul” cu diavolul ș.a.), cât și de a celor desprinse din imaginarul popular autohton („agenți” locali ai Răului, practici rituale de contracarare/invocare etc.).

Exercițiul pe care îl propune autoarea, de a desprinde toposuri specializate, s-a dorit centrat pe acel regim estetic în

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

care se armonizează realul cu fantasticul până la a delimita Răul ca pasager: toposul își conține timpul și actanții (devenind, astfel, cronotop), moartea nu se află pe întinderea Apocalipsei, ci a destinului individual, eticul e sublimat artistic. Ceea ce s-a spus mai puțin despre fantasticul românesc este că înlăturarea Răului, chiar și atunci când aceasta incumbă moartea personajului, este suspendată într-o etică dramatică, niciodată tragică (a se vedea, în acest sens, și delimitările făcute de Corneliu Mircea în *Etica tragică*), cel suprimat fiind Diavolul, restabilindu-se echilibrul temporar afectat. Pe întinderea literaturii române de la Eminescu până la Vasile Voiculescu (perioada vizată de autoare), puterile Răului nu ating durata și se află în staza parțialității: efectele magice ale cărții lui Zoroastru, din proza lui Eminescu, nu anulează, se destramă în fața porții unde numele divinității nu poate fi rostit. În textul lui Caragiale (*La hanul lui Mânjoală*) și al lui Mircea Eliade (*Domnișoara Christina*), distrugând locul damnat, focul înlătură și puterile Diavolului. Excesul nefiresc al dorințelor, fie că este vorba de iubire (ca în *Lostrița* lui Voiculescu), fie că este vorba de avuție (ca în *Strigoii* lui Agârbiceanu), respectiv de existențele atinse de patima care le scoate din regula ființei, își consumă deopotrivă deținătorul și cauzatorul dereglării, reinstalându-se „ordinea” încălcată. Magia indusă de Diavol (a se vedea *Iubire magică* a lui Voiculescu), nu persistă, poate fi chiar anihilată (ca în *Lacul rău*, aparținând aceluiași scriitor), locul fiind constrâns, prin ritual de contracarare, să elibereze corpul celui înecat. Atunci când se lasă văzute sau risipesc răul în jurul lor, fantomele, strigoii sau ielele nu țin de obișnuitul vieții, ci sunt accidente, așadar au putere de cuprindere restricționată, oferindu-și – prin chiar prezența lor – cauzalitatea, soluțiile fiind desprinse, nu o dată, din ritualuri păgâne. Va exista, odată cu asemenea manifestări, o normă încălcată, de unde și căutarea explicației la care tatăl pornit în căutarea „copilului schimbat” (la Pavel Dan) încă nu a ajuns. Și să nu uităm că, preluând canavaua basmului, Ion Creangă (în *Povestea lui Stan Pățitul*) sau Caragiale (în *Kir Ianulea*) înscriu lumea Diavolului pe harta ludicului, a ironiei și a comicului, la granița dintre motivul devenit șablon și dominarea acestuia prin demontarea elementarității „imaginii” fantastice însoțitoare. Și, în sfârșit, poate chiar pe o undă de naturalitate nedislocată se ridică/s-a

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

ridicat refuzul mentalului nostru de a transforma animalierul în bestiarul întâlnit în alte culturi: călătoria ultimă a *Pescarului Amin* (din nou Voiculescu) este numai o întoarcere, eterna, necesară reîntoarcere la origini.

Dar de aici decurge și un previzibil, poate chiar intenționat dezechilibru al lucrării: fiind în cauză scriitori canonici, asupra operelor cărora critica și istoria literară au deschis un amplu și convingător dosar analitic, autoarea a preferat comprimarea respectivei dimensiuni în favoarea extinderii momentului de relevare a structurării lor teoretice și a reprelucrării efectului, în funcție de prezența comuniunii unor semnificații care transgresează dimensiunea imediatului textual. Am desprinde în acest sens, bunăoară, mai atenta declinare a fantasticului ca operație de transformare a realului în raport cu imaginarul de prelucrare metaforică sau simbolică a acestui, precum și sesizarea spargerii complementarității Bine-Rău acolo unde proza, chiar pe spații mai largi decât pe cele ale literaturii noastre, vizează o diferențiere semnificativă, prin faptul că un „*imaginar mult mai complex și mai prolix decât cel al Binelui*” caracterizează Răul, nu numai datorită limitei stabilite teologic, ci și dintr-un instinct al conservării prin excludere, fără ca, prin aceasta, literatura să fie excedată etic. În felul acesta, studiul Alexandrei Claudia Coroiu ne aduce mai aproape de poziția lui Richard Rorty, prin care acesta se disocia, oarecum surprinzător, de pragmatismul postmodern, cel din urmă susținând că vocabularul teoriei, cuprinzând aici cu deosebire, metafizica și filozofia, nu ar avea nicio „*incidență practică*”, deci socială, drept care nu ar avea legitimitate. Subsidiar, Rorty făcea trimitere și la impresionanta varietate a ipostazierilor semnificațiilor cu acoperire în conceptele de Bine și Rău, din artă și, evident, literatură.

(textul referatului a fost publicat ca prefață, intitulată *Răul – de la modul la motiv*, la vol. Alexandra Claudia Coroiu, *Simbolistica Răului în proza românească* [The Symbolism of Evil in Romanian Prose], Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2020, 314 p., ISBN 978-606-17-1593-0, p. 7-13.)

Profesorul Mircea Braga a activat și ca referent în comisiile de doctorat în filologie ale altor teze susținute în cadrul UAB. Pentru cele douăzeci și două de teze de doctorat susținute

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

între 2005-2009 nu există date publice referitoare la componența comisiilor de susținere publică. Însă, între 13.11.2009-24.09.2020 îl regăsim pe profesorul Mircea Braga ca referent în cadrul a cinci comisii de susținere a unor teze de doctorat coordonate de colegii domniei sale de Școală Doctorală în cadrul UAB: prof. univ. dr. Constantin Cubleşan (patru), prof. univ. dr. Diana Câmpan (una).

Teze coordonate de prof. univ. dr. Constantin Cubleşan:

- 13.11.2009, Arnold Maier, *Romanul autobiografic în literatura română (G. Ibrăileanu și M. Eliade)* [The Autobiographical Novel in Romanian Literature (G. Ibrăileanu and M. Eliade)]; publicată: Arnold Maier, *Romanul și autobiografia* [The Novel and the Autobiography], Satu Mare, Editura Someșul, 2010, 202 p., ISBN 978-973-8939-26-4.

Profesor – Limba și literatura română, Colegiul National „Kolcsey Ferenc”, Satu Mare

<http://www.kolcsey.ro/page-ro/colectivulsc.php>
maier_arnold@yahoo.com

- 08.06.2012, Mihaela Rădulescu, *Elena Farago. Coca Farago - studiu monografic* [Elena Farago. Coca Farago - Monographic Study];

Profesor de limba și literatura română, Liceul Teoretic Măciuca, jud. Vâlcea

radulescumihaela95@yahoo.com

- 17.03.2016, Anca Vladislav-Mihuț (Hassoun), *Titus Popovici - studiu monografic* [Titus Popovici - Monographic Study];

asistent universitar, Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca / Profesoară de limba și literatura română, Colegiul Național Pedagogic „Gheorghe Lazăr”, Cluj-Napoca

<https://umfcluj.ro/medicina/facultate/departamente/departamentul-ii/limbi-moderne/>

<https://scholar.google.com/citations?user=mF4vq98AAAAJ&hl=ro&oi=ao>

zankazoo4@yahoo.com

- 29.09.2016, Cosmina-Maria Neagoe (Mircea), *Ion Horea - studiu monografic* [Ion Horea - Monographic Study];

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

publicată: Maria Cosmina Mircea, *Ion Horea* [Ion Horea], Alba Iulia, Aeternitas, 2018, ISBN 978-606-613-161-2.

Profesor de limba și literatura română, Colegiul Național Militar „M. Viteazul” Alba Iulia

cosmina_mircea@yahoo.com

Teze coordonate de prof. univ. dr. Diana Câmpan:

- 24.09.2020, Violeta-Luminița Șipoș (Băl), *Emil Isac - studiu monografic* [Emil Isac - Monographic Study]; publicată: Violeta Șipoș, *Emil Isac-Studiu monografic*, Alba Iulia, Editura Aeternitas, 2022, 415 p., ISBN 978-606-613-225-1.

Profesor de limba și literatura română, limba latină, Liceul Teoretic „Liviu Rebreanu”, Turda, Jud. Cluj

siposvioleta@yahoo.com

Între doctoranzii în privința cărora profesorul Mircea Braga a avut partea sa de contribuție, ca referent, în decernarea titlului de doctor în filologie regăsim: patru profesori de limba și literatura română din învățământul preuniversitar, câte unul din județele Alba, Cluj, Satu Mare și Vâlcea; un universitar din Cluj-Napoca. Trei dintre aceste teze au fost ulterior publicate în volum.

Activitatea domnului profesor Mircea Braga în cadrul Școlii Doctorale de Filologie a IOSUD-Alba Iulia pe parcursul a șaisprezece ani, între 2004-2020 (de la 66 la 82 de ani!), se relevă astfel a fi fost mai mult decât prielnică. Și datorită domniei sale a fost posibilă înființarea Școlii Doctorale și funcționarea sa ideală în anii de inițiere și de stabilizare. Cel puțin 34 de intelectuali îi datorează, în parte, titlul de doctor în filologie, cercetările respective primind girul profesional al domniei sale. Douăsprezece volume au fost publicate ulterior, cu exegeze originale asupra unor subiecte de literatură și cultură română, dar cu deschidere înspre internaționalizare, prin angajamentul domniei sale. În mod deosebit remarcăm prezența a 23 de profesori doctori în filologie din învățământul preuniversitar, cărora li se adaugă șase universitari, sistemul educațional românesc (și nu numai!) beneficiind de experiența dobândită în cercetarea academică a titularilor de posturi, prin expertiza, seriozitatea și cordialitatea profesorului Mircea Braga.

Recunoștința tuturor, domnule Profesor!

IMAGINARUL ȘI ADAPTĂRILE TEXTULUI LITERAR

Referințe:

Câmpan, D. (coord.). (2018). *Mircea Braga în mijlocul utopiei culturale asumate* [Mircea Braga in the Midst of the Assumed Cultural Utopia]. Aeternitas.

Chiciudean, G.; Vănoagă Pop, C. (coord.) (2010). *Festschrift. Mircea Braga – 70*. Imago.

Chiciudean, G.; Vănoagă, C. M. (coord.) (2018). *Festschrift. Mircea Braga – 80*. Aeternitas.

Coroiu, Al. C. (2020). *Simbolistica Răului în proza românească* [The symbolism of evil in Romanian prose]. Casa Cărții de Știință,

Sitografie:

<http://doctorate.uab.ro/index.php?pagina=pg&id=109&l=ro>, accesat 21.08.2025.